

گزارش روز انتخابات -
انتخابات ولسی جرگه و شوراهاى ولايتى سال 1384
29 سنبله 1384
دفتر مشترک تنظيم انتخابات

فهرست مندرجات

2.....	خلاصه اجراءات
3.....	عموميّات
4.....	آمادگي براي روز انتخابات
4.....	انتخاب محل يا مكان
5.....	جذب پرسونل و آموزش
5.....	ارتباطات عامه
6.....	لوژستيك
6.....	روابط خارجي
7.....	كميسيون رسانه ها
7.....	روز انتخابات
7.....	باز وبستن محلات راي گيري
8.....	امنيت
9.....	طرز العمل ها
11.....	كميسيون شكايات انتخاباتي
12.....	روابط رسانه ها
12.....	ميزان اشتراك راي دهندگان
13.....	ملاحظات اختتاميه

خلاصه اجراءات

با ریزش جریان منظم رای دهندگان به مراکز رای گیری در هر ولسوالی افغانستان، روز انتخابات در یک فضای آرام سپری گردید. در 6,267 موقعیت در سراسر کشور به تعداد 26,240 محل رای گیری به رای دهندگان فرصت فراهم نمود تا از حق آزادی خود استفاده نموده و نمایندگان خویش را در ولسی جرگه و شوراهای ولایتی انتخاب نمایند. افتتاح شورای ملی پایان دوره انتقالی و بیرون آمدن افغانستان را از پروسه بِن رقم خواهد زد.

به تعداد 160,000 کارمند محلات رای دهی و 60,000 کارمند امنیتی بخاطر رهنمایی افغانها در پروسه رای گیری موظف گردیده بودند. هراس های ابتدایی مبنی بر اینکه یک چنین انتخابات مغلق افغانها را دستپاچه خواهد کرد، با ظاهر شدن اینکه رای دهندگان قادر بودند اوراق رای بزرگ و متراکم را به اسرع وقت و بطور منظم مورد استفاده قرار دهند که در کابل هرات و ننگرهار به هفت صفحه کامل میرسید، این مسئله منتهی گردید.

بخاطر ارتقای موثریت پروسه رای دهی، آموزش رای دهندگان به هر ولسوالی ولایات افغانستان گسترش یافت. به علاوه معلومات معمول از طریق رادیو، اعلانات تلویزیون و روزنامه، لوحه های تبلیغاتی و برنامه های رویا روی معلوماتی، مبلغین عامه اوراق رای نمونه، نسخه های سیاه و سفید اوراق اصلی را که هر رای دهنده در روز انتخابات در ولایت خویش استفاده میکرد بخاطر شناسایی موقعیت کاندید مورد پسند در بالای ورق رای نیز استعمال نمودند.

طبعاً تمام طیف بی نظمی های محیط بعد از جنگ موجود بود - مانند کارت های جعلی ثبت نام رای دهندگان، رای دهی دومرتبه ای، رای دهی به نمایندگی، طرز العمل های غلط تطبیق شده، ارباب و مداخله توسط نمایندگان، اما تا حال کدام نشانه مشکل سیستماتیک یا کوشش های دراماتیک جهت جعل کاری انتخابات موجود نبوده است. تا اکنون چنین معلوم نمی شود که بی نظمی ها مشروعیت و قانونیت نتایج را متاثر ساخته باشد، در حالیکه شمارش هنوز هم به پیش می رود.

تعداد حوادث یا حملات امنیتی بالای مراکز رای گیری به حد اقل آن بوده، تنها حوادثی که در روز انتخابات به وقوع پیوست ناچیز بوده و تاثیر اساسی بالای پروسه رای گیری نگذاشته است، سه رای دهنده زخم برداشتند. در روز انتخابات چند واقعه مرگ آور در کشور صورت گرفته، اما به ارتباط انتخابات نبود.

در یک تعداد ناچیز مراکز رای گیری برای یک مدت کوتاه در باز شدن و بسته شدن آنها در طول روز تعطیل صورت گرفت، صرف هفت مرکز رای گیری اصلاً قادر نبودند باز شوند. دلایل اصلی بسته شدن موقتی و یا دائمی مراکز رای گیری عبارت از موضوعات امنیتی و کارمندان بود.

این انتخابات وسیعاً توسط جوانب ذیربط داخلی و بین المللی نظارت و مشاهده شد. نسبت به سال گذشته تعداد افرادی که اعتبارنامه حاصل نمودند، سه چند زیاد بود - بیشتر از ۲۲۰,۰۰۰ که شامل ۱۰۳۷۰ مشاهده مستقل افغانی، ۷۸۱ مشاهده بین المللی و ۱۲۸۰ نماینده رسانه های خبری می گردد.

اندکی قبل از روز انتخابات، کمیسیون شکایات انتخابات به رسیدگی درمورد رد صلاحیت کاندیدان ادامه داد. یک تعداد تصامیمی که در آخرین لحظات اتخاذ گردید، به دارالانشای دفتر مشترک تنظیم انتخابات وقت کافی نگذاشت تا آنرا به اطلاع رای دهندگان برساند که کدام کاندیدان رد صلاحیت

گردیده است. اعلانات رادیویی و اعلامه مطبوعاتی درمورد کاندیدان رد صلاحیت شده و متوفی به استثنای یک کاندید از ولایت فراه که ۴۸ ساعت قبل از رای گیری وفات نموده، نشر گردید.

دو سوم گزارش های ختم رای گیری وبستن محلات رای گیری مواصلت نموده است، چنین فکر میشود که تعداد تخمینی رای دهندگانی که در انتخابات اشتراک نموده اند به شش ملیون نفر میرسد. با درک اینکه ثبت نام تقلبی چند مرتبه ای در ثبت نام فعلی وجود دارد، که در مجموع تعداد آن به 12.6 ملیون نفر میرسد، و خیلی محتاطانه است که بگوییم رقم واقعی اشتراک رای دهندگان در حدود بیشتر از ۵۰ فیصد میباشد. این ارقام بعد از مواصلت اوراق رای در محل اخذ و تکمیل شمارش واقعی آنها طی هفته های آینده تایید خواهد شد. اگرچه اشتراک رای دهندگان نسبت به سال گذشته کمتر است، اما دفتر مشترک تنظیم انتخابات بدین باور است که این ارقام قناعت بخش میباشد. مسایل سیاسی میتواند دلیلی بر این کاهش باشد، اما دفتر مشترک تنظیم انتخابات آنرا چنین توجیه میکند که از نگاه تاریخی چون دموکراسی های جدید که از حالت درگیری تازه برآمده، و در مقایسه به سایر دموکراسی ها ۵۰ تا ۶۰ فیصد ثبات دارد بنابراین اشتراک رای دهندگان در حال کاهش میباشد. یک دلیل تخنیکی دیگر میتواند دستپاچگی در انتخاب تعداد زیاد کاندیدان در ورق رای دهی باشد.

بطور اختصار، افغانستان یک روز انتخاباتی آرام و منظم داشت. هم چنین شمارش آرا قبل از بیرون آمدن نتیجه نهایی اجرا خواهد شد. جهت برگزاری انتخابات با اعتبار و قابل قبول قدم های جدی و مؤثر بر داشته شد. به این معنی که انتخابات توسط مردم افغانستان، جامعه بین المللی و ملل متحد مورد تایید قرار گرفته است. با آنهم بی نظمی هایی که به وجود آمد بر انتخابات تاثیر نداشته است، و جهت پیشرفتهای مداوم برای انتخابات آینده، سعی و تلاش باید ادامه یابد. دفتر مشترک تنظیم انتخابات، مشارکت سودمند رای دهندگان در انتخابات را می ستاید و صلح و آرامی، موفقیت و بازسازی را در کشور شان آروز میدارد.

عمومیات

پروسه نامزدی کاندیدان در ماه می در طول مدت یک ماه صورت گرفت که طی آن 6103 تن از افغانها، اعم از مرد و زن اوراق نامزدی شان را ارائه و درج نمودند. هر کاندید لازم بود تا این اوراق را شخصاً به دفتر ولایتی دارالانشای دفتر مشترک تنظیم انتخابات در ولایتی که میخواست در آن کاندید شده به رقابت بپردازد، تسلیم نماید. یک قطعه عکس دیجیتل برای استفاده در ورق رای گرفته شده، یک نسخه الکترونیک آن به کاندید داده میشد تا ازان در مبارزات انتخاباتی استفاده نماید. همچنان از کاندیدان توقع برده میشد تا لستی از رای دهندگان ثبت نام شده طرفدار شان را که از کاندید شدن شان حمایت میکردند ارائه نموده و نیز تعهد نامه پی را امضاء کنند که واجد شرایط بودن شان و تطابق شان را با معیارات کاندیدی و رعایت اصول رفتار کاندیدان را تصدیق نماید. برای هر کاندید یک نشان نیز اختصاص داده شده بود تا رای دهندگان را که اکثریت شان از سواد بی بهره هستند جهت تشخیص کاندید در مواد مبارزات انتخاباتی و یافتن سریع و بدون غلطی کاندید در روی ورق رای کمک کند. در اخیر دوره نامزدی، بعد از نهایی شدن همه انصراف ها و رد صلاحیت ها، 5800 کاندید به شمول 582 کاندید زن باقی ماند. یک قرعه کشی ورق رای نیز در کابل صورت گرفت تا ترتیب قرار گرفتن اسامی کاندیدان را بروی ورق رای تعیین نماید.

یک عملیه وسیع و فراگیر ثبت نام رأی دهندگان قبل از انتخابات سال ۱۳۸۳ ریاست جمهوری افغانستان در دست اجرا قرار گرفت و حدود (۱۱) میلیون افغان جهت رأی دهی ثبت نام نمودند. علاوه بر اجرای عملیه وسیع ثبت نام، ضرورت آن وجود داشت که قبل از انتخابات امسال محلات ثبت نام مجدداً گشایش یابند تا به شماری از گروه های مختلف مردم اعم از افرادی که از دوره ثبت نام قبلی بدین

طرف به افغانستان عودت نموده اند و هم افراد و اشخاص ساکن در مناطقی که تسهیلات کافی ثبت نام فراهم نگردیده بود، مجال آن داده شود تا ثبت نام نمایند.

برعلاوه، به رأی دهندگان فرصت داده شده تا در معلومات ارائه شده در کارت های ثبت نام رأی دهی، در صورتیکه معلومات مذکور دارای صحت نبوده باشد و خاصاً در صورتیکه ولایت مندرج کارت ثبت نام رأی دهی شان متفاوت از ولایتی بوده باشد که اکنون در آن سکونت دارند، تغییرات و تصحیحات بعمل آورند. این کار مهم و لازمی بود زیرا با انجام آن حوزه انتخاباتی نئی که در آن رأی دهنده میتواند رأی دهد معین گردید.

دوره تجدید ثبت نام رأی دهندگان ظرف یکماه اجرا و به اتمام رسانیده شد. دارالانشای دفتر مشترک تنظیم انتخابات در حمایت از این پروسه به تعداد (۱۰۵۲) محل ثبت نام را ارزیابی و تثبیت، تعداد بیش از (6000) نفر کارمندان ثبت نام را استخدام و به آموزش و مراقبت از آنها اقدام، کمپاین وسیع ارتباطات عامه را اجرا و پلان مفصل امنیتی را طرح و تطبیق نمود. مجموعاً تعداد (۱،۷) میلیون تن از افغانها به محلات ثبت نام مراجعه نمودند تا کارت های جدید را بدست آورند یا کارت های موجود و دست داشته را تصحیح نمایند. (۴۴) فیصد ثبت نام شدگان جدید را زنان تشکیل دادند که رقم متذکره فیصدی بلندتری را در مقایسه با ثبت نام سال گذشته نشان میدهد. کلیه گزارشات و سوابق ثبت نام توسط (۲۰۰) تن از کارمندان دفتری با اجرای وظیفه در دو شفت کاری طی مدت شش هفته در برنامه دیتابیس (Data base) درج گردید. همه افغانان بالاتر از (۱۸) سال عمر و دارای کارت ثبت نام رأی دهی میتوانند در روز انتخابات رأی دهند. رأی دهندگان قادر بودند تا ورق رأی شان را در هر یک از محلات رأی گیری مربوط ولایت محل سکونت شان که اسم ولایت مذکور در کارت های ثبت نام آنان ذکر گردیده در صندوق رأی انداخته و انگشت های شان غرض جلوگیری از رأی دهی چند مرتبه ای با رنگ پاک نشدنی نشانی گردد. پروسه انتخابات به شمول رأی دهی ولی نه منحصر به رأی دهی سراسر غرض بازدید و نظاره توسط نمایندگان نهاد های سیاسی، رسانه ها، هیات های مستقل ناظر انتخاباتی اعم از ملی و بین المللی باز بود. رأی گیری بتاريخ (۲۷) سنبله در (۲۶۲۴۰) محل رأی گیری واقع در ۶۲۶۷ مرکز رأی گیری در سراسر افغانستان صورت گرفت، افغانها در محلات رأی گیری مختص به طبقه ذکور یا اناث که در آنها ۱۶۰۰۰۰ نفر کارمند رأی گیری و ۶۰۰۰۰ نفر پرسونل امنیتی استخدام و جابجا گردیده بودند، رأی دادند.

آمادگی برای روز انتخابات انتخاب محل یا مکان

تعیین تعداد و موقعیت مراکز رأی گیری برای این انتخابات ناشی از یک سلسله عوامل بود. تعداد مراکز رأی گیری سال روان که (۶۲۶۷) مرکز میباشد بمراتب نسبت به (۵۰۰۰) مرکز رأی گیری در سال گذشته بیشتر بود، چه در این قسمت پچیدگی اندازه و تعداد ورقه های رأی و ضرورت پیش بینی شده به دقت اضافی جهت نشانی کردن این ورقه های رأی مدنظر گرفته شده بود. دارالانشای دفتر مشترک تنظیم انتخابات علاوه بر استحصال نظریات از بزرگان محلی و شوراها در محلات مربوط آمار ثبت نام سالهای ۱۳۸۲-۱۳۸۳، تعداد شرکت کنندگان در هر مرکز رأی گیری در سال ۱۳۸۳ و تعداد ورقه های موجود رأی برای هر ولایت را مورد ارزیابی قرارداد. از ولسوالی ها نقشه گرفته شد و ساحات خیلی پر نفوس با مساعدت ناظمین ساحوی ولسوالی برجسته گردیدند.

محلات رأیگیری مردان بیشتر از محلات رأیگیری زنان ایجاد گردید تا با تعداد رأی دهندگان همساز گردد. اما پوشش و دسترسی هم برای مردان و هم برای زنان یکسان بود.

پروسه تشخیص و تثبیت محلات رایگیری کوچیها بر مبنای نقشه ها و خصوصیات مهاجرتی گروه های کوچی در سراسر کشور استوار بود. با کمک هشت تن مامورین ارتباطی حوزوی کوچی ها، محلات قبلی رایگیری بازدید و تغییر مکان های گروه های مختلف نقشه برداری گردید. این پروسه باعث ایجاد 1616 محل رایگیری کوچی ها در 32 ولایت شد.

جذب پرسونل و آموزش

دارالانشای دفتر مشترک تنظیم انتخابات درآمدگی برای رایگیری، بیش از 160000 کارمند محل رایگیری و 60000 کارمند امنیتی را استخدام نمود. با پیروی از مدل سلسله ای آموزش، تعداد 130 آموزگار بین المللی و همتهای داخلی آنها از مجموع ولایات در ظرف مدت یک هفته درباره طرز العمل رایگیری، اداره مرکز رایگیری و طرز العمل شمارش آموزش یافتند. این آموزگاران سپس به ولایات شان برگشتند تا 6000 ناظم فغانی ساحوی ولسوالی و معاونین آنها را آموزش دهند، که ناظمین و معاونین مذکور بالنوبه کلیه کارمندان محل رایگیری را آموزش دادند.

آموزگاران دفتر مرکزی دارالانشای دفتر مشترک تنظیم انتخابات به ولایات سفر نمودند تا آموزش کارمندان رای گیری و شمارش را مراقبت نموده و با آنها همکاری نمایند. آموزش دهندگان همچنان پلان هایی را برای مراقبت روز انتخابات تهیه نمودند. آموزش دهندگان هر ولایت به اندازه یی که امنیت به آنها اجازه می داد در ساحه بودند تا اطمینان دهند که طرز العمل ها طور درست در محلات رای گیری تطبیق می گردد. به این طریق دارالانشای دفتر مشترک تنظیم انتخابات قادر بود با اعزام تیم های آموزش به محلاتی که دارای مشکلات بودند جواب سریع ابراز بدارد.

ارتباطات عامه

ارتباطات عامه که یک بخش وسیع و جامع انتخابات ۱۳۸۴ می باشد، به مردم افغانستان رسیدگی نموده تا آنها را کمک نموده که در مورد پروسه انتخابات آگاهی حاصل نمایند و از آنها تشویق بعمل آرد که در انتخابات اشتراک نمایند. امسال پیام ها پیچیده و چوکات زمانی یا تقسیم اوقات ضیق بود، که منجر به این گردید تا ناگزیر پیام ها بیشتر روی آگاهی رای دهندگان نسبت به آگاهی عامه توجه گردد.

دیارتمنت ارتباطات عامه دارالانشای دفتر مشترک تنظیم انتخابات طیف وسیع شیوه ها را غرض نشر معلومات بکار برد. ابتدا، بیشتر از ۱۸۰۰ مبلغ آگاهی عامه فعالیت های آگاهی رویارو را در سراسر افغانستان براه انداختند؛ به بیشتر از ۹ میلیون افغان از این طریق رسیدگی صورت گرفته است.

مبلغین آگاهی عامه اوراق نمونه رای را - نسخه سیاه و سفید چاپ اخباری اوراق اصلی رای که رای دهندگان آنرا در روز انتخابات در ولایت شان بکار می بردند، مورد استفاده قرار دادند تا برای رای دهندگان مراحل رای گیری را تشریح نموده و به آنها کمک نمایند که کاندید مورد پسند آنها در کدام قسمت ورق رای موقعیت دارد.

ثانیاً، رسانه های معمولی (رادیو، تلویزیون، روزنامه ها و مجلات) و غیر معمول (رادیوی سیار، سینما و نمایشات) مورد استفاده قرار گرفت تا در مناطق شهری و روستایی رسیدگی صورت گیرد. علاوه بر این، برنامه شاهد که توسط دارالانشای دفتر مشترک تنظیم انتخابات و رادیو تلویزیون افغانستان پخش می گردد، در جریان دوره انتخابات نشرات پخش می نماید. ثالثاً، معلومات پروسه انتخابات در سراسر کشور با همکاری نزدیک موسسات همکار غیر دولتی پخش گردید. رابعاً، از طریق بیش از ۶۰۰ پروگرام کمک های کوچک به ۲۱۵۰۰۰ مردم در سراسر کشور رسیدگی

صورت گرفته است. این برنامه جامعه مدنی را با تمویل برنامه های کوچک که آگاهی عامه نیز شامل آن می گردد، تقویت می بخشد. و بالاخره یک مرکز معلومات رای دهندگان که در مورد انتخابات طور رایگان به سوالات افغانان از طریق تیلیفون جواب می دهد، ایجاد گردید. مرکز متذکره طور اوسط روزانه به ۳۰۰۰ تیلیفون کننده جواب ارائه نموده و تا کنون توسط اضافه از ۲۵ افغان آموزش دیده به بیشتر از ۱۰۰۰۰۰ تیلیفون کننده جواب ارائه گردیده است.

موضوعات اساسی دوره معلومات رای گیری عبارت بود از: شما دو رای خواهد انداخت، یکی برای نماینده ولسی جرگه و یکی هم برای نماینده شورای ولایتی خود؛ شما صرف در ولایتی رای داده می توانید که نام آن در کارت ثبت نام رای دهی شما ذکر گردیده باشد؛ رای شما سری می باشد؛ شما باید شخصاً رای بدهید؛ تمام آرا مساوی می باشد؛ محلات جداگانه رای دهی برای مردان و زنان وجود دارد؛ و رای بدهید و در آینده افغانستان سهیم گردید.

لوژستیک

جهت آمادگی روز انتخابات، مواد انتخاباتی طور مصون و مطمئن توسط ۱۸ فروند طیاره باربری، ۹ هلیکوپتر، ۱۲۰۰ سفر لاری، ۱۲۴۷ مرکب، ۳۰۶ راس اسپ و ۲۴ راس شتر به تمام مراکز رای گیری سراسر کشور انتقال یافت. چهل میلیون ورق ۶۹ گانه رای در کشور های جرمنی، اتریش و انگلستان چاپ گردید؛ در مدت سه هفته ۱۲۰۰ تن اوراق آرا به کابل مواصلت نمود. سایر موادیکه برای روز رای گیری توزیع گردید شامل ۵۰۰۰ بسته آموزشی، ۳۴۰۰۰ بسته رای گیری، ۱۵۰۰۰۰ صندوق های رای، ۱۲۰۰۰۰ بوتل رنگ پاک ناشدنی، ۱۵۰۰۰۰ غرفه رای دهی و ۱۰۰۰ تن فرنیچر برای محلات رای گیری می گردید.

یک پلان بسیار خوب احتمالی با مواد اضافی غرض یک انتخابات موفق در دست اجرا قرار داشت. با همکاری اردوی ملی افغانستان، پولیس ملی افغانستان و سازمان اطلاعاتی افغانستان پلان های احتمالی امنیتی، لوژستیک برای هر مرحله پروسه انتخابات روی دست بود تا از مصونیت و امنیت رای دهندگان و مواد حساس انتخابات اطمینان حاصل گردد.

روابط خارجی

دارالانشای دفتر مشترک تنظیم انتخابات کوشش نموده است تا با یک تعداد موسسات همکار روابط ایجاد نماید. دارالانشا در هر دو هفته یک بار با احزاب سیاسی افغانستان در اجلاس مشورتی احزاب سیاسی ملاقات نموده و با موسسات همکار مانند انستیتوت ملی دموکراسی و نهاد جمهوری خواهان همکاری نزدیک داشتند تا برای نمایندگان احزاب و کاندیدان مستقل تسهیلات آموزش را فراهم سازد. بخش روابط رسانه ها کنفرانس مطبوعاتی هفتگی را در مورد موضوعات وابسته دایر می نمود، اطلاعاتی مطبوعاتی منظم را نشر می نمودند و منحنی رابطه برای دفتر مشترک تنظیم انتخابات و ارگان های ملی و بین المللی رسانه ها عمل نمود. همچنان مرکز نتایج رسانه ها ایجاد گردید تا منحنی نقطه ارتباطی برای نشر نتایج انتخابات عمل نموده و برای رسانه ها یک تعداد منابع را فراهم سازد تا در گزارش دهی در مورد انتخابات مساعدت نمایند. بخش تسهیلات صدور اعتبارنامه و مشاهده گروپ های مشاهده ملی و بین المللی، ژورنالیستان، نمایندگان احزاب، و مامورین دیپلوماتیک را قادر ساخت تا از روند انتخابات مشاهده بعمل آرند و به شفافیت و مشروعیت انتخابات بیفزایند. الی روز انتخابات به بیشتر از ۲۲۰۰۰۰ تن اعتبارنامه صادر گردیده بود، که شامل ۱۰۳۷۰ تن مشاهده داخلی، ۷۸۱ تن مشاهده بین المللی، ۳۱۸۵۴ تن نمایندگان احزاب سیاسی، ۱۷۰۱۹۰ تن نمایندگان کاندیدان و ۱۲۸۰ تن نمایندگان رسانه های خبری می گردید. و بالاخره، بخش ارتباطی جنسیت یا جندر با زنان، مردان کار نمود تا از مشارکت فعال آنها در تمام جنبه های انتخابات قریب الوقوع منحنی کاندیدان، رای دهندگان،

کارکنان انتخابات، و اتباع، اطمینان دهند. تمام این فعالیت ها در سراسر مراحل شمارش و نتایج دوام خواهد داشت.

کمیسیون رسانه ها

کمیسیون رسانه ها توسط دفتر مشترک تنظیم انتخابات، براساس ماده 51 قانون انتخابات، تاسیس، و توظیف شد که نشرات رسانه ای مبارزات انتخاباتی را نظارت نماید، به شکایاتی که در اثر نقض گزارش عادلانه و نشرات رسانه های همگانی یا دیگر تخطی ها از اصول رفتار رسانه ها، اجراءت و نظارت برنامه تبلیغات تمویل شده ثبت میگردد، رسیدگی نماید.

عملیات وسیع نظارت از رسانه ها، در جریان دوره مبارزات رسمی (27 اسد الی 25 سنبله) در سراسر افغانستان به راه انداخته شد. پروژه متذکره، به تعداد 68 ناظر، با شمول 12 زن، را بمنظور تعقیب نشرات روزانه رسانه های همگانی انتخابات، استخدام نمود. ناظرین، تساوای نشرات و اصول رفتار رسانه های همگانی را در تمام عرصه های گزارش و تبلیغاتی پیگیری نمودند. بنا بر گزارشها، دوازده تخطی در دوره سکوت مبارزات و چهار تخطی در روز انتخابات توسط ناظرین ثبت گردید. حقیقت این است که، تعداد شکایات مرتبط به رسانه ها که در دوران مبارزات انتخاباتی ثبت گردیده (سه) نسبتاً پایین بوده است و این شاید تاثیر فراگیری و جامعیت مقررات داخلی باشد و ممکن است نتیجه کامیابی برنامه تبلیغات تمویل شده باشد. جهت حصول اطمینان از اینکه کاندیدان دسترسی عادلانه به نشرات رسانه ها دارند، برنامه تبلیغات تمویل شده در رادیو و تلویزیون در دوران مبارزات انتخاباتی برای کلیه کاندیدان فرصت مساوی را مهیا ساخت. برنامه تبلیغات تمویل شده برای 3060 کاندید که از آن جمله 397 آن زن بود خدمت عرضه نمودند. 77 فیصد تمام کاندیدان زن در برنامه تبلیغات تمویل شده شرکت نمودند. تکمیلی این برنامه در وضعیتی صورت گرفت که رسانه های ملی بعد از دوران طولانی درگیری ها و سانسور دو باره به وجود آمده است.

روز انتخابات

باز وبستن محلات رای گیری

اکثریت مراکز رای گیری در وقت مقرر باز شدند، با وجودیکه از هر ولایت گزارش هایی از باز شدن نا وقت مراکز مواصلت نمود. این گزارش ها کمتر از 0.5 فیصد تعداد مجموعی مراکز رای گیری را احتوا مینماید. باز کردن نا وقت ممکن است بخاطر این بوده که تصمیم دفتر مشترک تنظیم انتخابات (۶۰-۱۳ سنبله 1384) به دنبال آموزش ناظمین ساحوی ولسوالی و بعضی از کارمندان رای گیری، ساعت باز شدن مراکز را از 7 به 6 صبح تبدیل کرد. در موارد دیگر، کارمندان در مراکز رای گیری جهت تکمیل نمودن طرز العمل گشایش مراکز رای گیری (باز نمودن، بسته کردن و طرز العمل انتقال مواد نسبت به طرز العمل رای گیری طولانی تر و پیچیده تر بود) زود تر به مراکز رای دهی نرسیدند.

حوزه مرکزی، حوزه مرتفع مرکزی و شمال شرقی گزارش داد که محلات اناث نسبت به ذکور کمی دیر تر باز گردیدند و حوزه شرقی گزارش داد که مراکز شهری نسبت به ولسوالی های دهات زودتر گشایش یافتند. این مسئله شاید بخاطر ارتباط نزدیکتر با ناظمین ساحوی ولسوالی در ساحه بوده است. حوزه جنوبی گزارش داد که نیمروز تنها ولایتی بوده که بخاطر ارتباطات ضعیف جهت تغییر پالیسی در گشایش به مشکلات مواجه گردید. حوزه شمالی گشایش دیرتر را بخاطر محدودیتهای امنیتی (بخاطر واقعه امنیتی در سرپل) و همچنان دیر رسیدن کارمندان رای گیری بیان نمودند. تاخیر در این حوزه به نظر میرسد که دیر نپاییده است.

محلات رای گیری در ساعت 4 عصر بسته گردید، لیکن قطارهای که در بعض جاها مشاهده شده اند به این معنی است که مراکز رای گیری متذکره بخاطر طی مراحل افراد منتظر باز ماندند. بعد از گزارش از 85 فیصد 6,267 مراکز رای گیری، فقط هفت شان جهت مسایل امنیتی و کارکنان شان هرگز باز نگردیدند. مثال این موضوع شش مرکز ولسوالی گزاب ولایت دایکندی و یک دیگر ولسوالی شاهدحساس ولایت ارزگان میباشد. این مسئله بخاطر عدم موجودیت نیروی امنیتی و خود داری آنها از رفتن به آن جاها صورت گرفت. کلیه این مراکز رای گیری در موقعیت هایی میباشد که وضعیت امنیتی در طول چندین ماه متشنج بود.

چندین مرکز رای گیری وجود داشت که جریان رای گیری بطور موقت جهت مسایل امنیتی و کارمندان مراکز متذکره متوقف گردید. شلیک اسلحه های خفیف در نزدیک تعدادی از مراکز رای گیری، عمدتاً قبل از گشایش رای گیری بوده و جریان بالقوه رای دهی منظم را متاثر نساخت. در یک حادثه بی در ولایت کندهار گزارش داده شد که کارکنان رای گیری یک مرکز را بطور موقت بستند، که معلوم گردید یک کاندید رای دهندگان را در مرکز مذکور تهدید مینمودند. انفجار مواد منفجره تعبیه شده و حملات راکتی در نواحی مراکز رای گیری باعث بسته گردیدن موقت مرکز دیگری گردید.

امنیت

درکل، روز انتخابات بدون کدام واقعه مهم امنیتی سپری گردید؛ آنچه که واقع شده به طور پراکنده و نامنظم بوده و تاثیر ناچیزی در پروسه انتخابات داشت. اکثریت واقعاتی که مستقیماً پروسه انتخابات را مورد هدف قرار داد صبح زود و قبل از ساعت ده قبل از ظهر در مناطق دور دست جنوب، جنوب شرق و شرق رخ داد. عمده ترین این حادثات حمله راکتی در ساعت 7:40 صبح در محوطه سازمان ملل در کابل بود که اهمیت آن بخاطر موقعیت آن بود نه تاثیر تخریب آن.

مرکز عملیاتی دفتر مشترک انتخابات تقریباً 19 مرکز رای گیری را که از شام 26 الی شام 27 سنبله مورد حمله قرار گرفته اند ثبت کرده است، احتمالاً اطلاعات بیشتری پیرامون واقعات مشخص در روزهای آینده دریافت خواهد گردید که میتواند تعداد حوادث را افزایش یا تقلیل دهد. هیچ مرکزی جهت حملاتی بسته نگردید.

اگرچه واقعات راکتی و کوشش جهت جابجایی مواد منفجره تعبیه شده وجود داشت، ولی اکثر حملات در مراکز رای گیری توسط سلاح خفیفه صورت گرفته اند. کارکنان دارالانشای دفتر مشترک تنظیم انتخابات در پکتیکا مورد حمله قرار گرفتند که متحمل جراحات سطحی گردیدند و همچنان یک سرباز اردوی ملی در ولایت غزنی مجروح گردید. به نظر میرسد که جدی ترین حمله در دره پیچ واقع در کنر رخ داد که حملات سلاح خفیف باعث زخمی شدن سه رای دهنده گردید. در شام روز انتخابات یک حمله مواد منفجره تعبیه شده در یک لاری محموله اوراق رای در ننگرهار صورت گرفت، اما هیچ زخم و جرح و ضایعه ای بجز اینکه آسیب جزئی به موتر محموله وارد گردید رخ نداد، موتر مذکور بدون ترمیم توانست به راه خود ادامه دهد و به منزل معینه برسد.

طرز العملها

از نگاه طرز العمل همه چیز درست بود. موادی که استعمال گردید کیفیت بسیار عالی داشت و تطبیق طرز العملها با موثریت عملی گردید. در صورتیکه اجتناب از اشتباهات و بی نظمی ها کاملاً غیر ممکن بود، اشتباه مشخص طرز العملی و قصوری که تاثیر عمده در مشروعیت نتایج انتخابات داشته

باشد وجود نداشت. فورمه های گزارش رای گیری که دریافت گردیده اند در اکثر موضوعات درست خانه پری گردیده اند. این مسئله یک پیشرفت عمده نسبت به انتخابات سال گذشته میباشد که در آن تعداد 70 نوع فورمه های مهم کاملاً خالی مانده بود. دارالانشای دفتر مشترک تنظیم انتخابات توانست به مسایل طرزالعملی از طریق اعزام تیم های آموزشی به محلات مربوطه بسرعت پاسخ دهد.

ازنگاه لوژستیکی عملیات موفق بود. گزارشهای محدود از نگرانی درمورد مواد وجود داشت. امکان آن وجود داشت که صندوقهای رای گیری از طریق شماره مسلسل شان در سراسر کشور از محل توزیع آنها به مراکز ولایات تا مرکز رای گیری مربوطه اش ردیابی گردند. این موضوع در شمارش اوراق رای و کشف تقلب در هنگام پروسه شمارش مهم میباشد.

موضوع رنگ

رنگ پاک نشدنی بطور کلی درست استعمال گردید و منحیث یک وسیله بازدارنده از رای دهی چندین مرتبه ای بکار گرفته شد. گزارشهای پراکنده، مخصوصاً صبح زود، از رفتن رنگ وجود داشت. در تعداد از قضایا آموزگاران توانستند که از مراکز رای گیری دیدار نمایند و ایشان تایید کردند که رنگ بصورت درست استعمال می شود و پاک نمیگردد. کارمندان رای گیری روش آماده نمودن رنگ را، با تکان دادن و واژگون ساختن بوتل قبل از استعمال، درست فهمیده بودند. گزارشات در سراسر کشور بطور یکنواخت حاکی از درست انجام دادن آن بود.

به هر حال، چندین گزارش معتبر در باره پاک شدن رنگ توسط ماده کیمیایی مخرب رسیده است. آموزگاری در ولایت تخار رای دهنده را در قطار دید که ظاهراً نشانه رنگ را بالای انگشت خود داشت. وقتیکه آموزگاران او درباره این مسئله پرسید، مرد مرکز رای دهی رابزودی ترک کرد. در ولایت کابل، کنترل کنندگان قطارها همچنین اثرات رنگ را بالای انگشتان کسانی یافتند که بار دوم رای میدادند و برای شان اجازه ورود به محل انتخابات داده نشد.

طرح و دیزاین ورق رای

نشانه ها دال برآنند که طرح و دیزاین ورق رای کامیاب بوده است. بطور اوسط رای دهندگان در ظرف ۳-۴ دقیقه اوراق رای را نشانی کردند، که مدت بسیار کم نسبت به مدتی است که پیشینی شده بود و به این معنی بود که رای دهندگان قادر بودند که بصورت موثر از عملیه های رای دهی عبور نمایند. معلوم میشد که رای دهندگان بزودی میفهمیدند که چطور از اوراق رای استفاده نمایند، این شاید نتیجه کمپاین ارتباطات عامه باشد، که یک ملیون اوراق رای نمونه را توزیع کرده است تا با رای دهندگان کمک نماید که قبل از روز رای دهی به آن آشنا شوند.

بی نظمی ها در زمینه کارت ثبت نام رای دهندگان

گزارشهای در باره بینظمی ها در کارت های ثبت نام رای دهندگان، بشمول کوشش استفاده از چند کارت، استفاده از کارت های ثبت نام رای دهی خارج از مملکت که از انتخابات سال گذشته باقی مانده بودند، کارت های تقلبی و کارت هاییکه مربوط خودشان نبودند موجود بود. در ولایت تخار، رای دهندگان با بیشتر از یک کارت ثبت نام رای دهی در قطارها دیده شدند (یکی از آنها از ثبت نام سال گذشته و یکی هم از ثبت نام رای دهندگان که امسال تجدید گردیده است). گزارشهای از حوزه های شمالی، شمال شرقی، جنوبی و غربی مبنی بر اینکه مردمی در قطارها دیده شده اند که رسید های ثبت نامی را داشتند که برای انتخابات ریاست جمهوری سال گذشته در خارج از کشور توزیع گردیده

بود. یک گزارش از مزار شریف میگوید که مردم با کارت های فوتوکاپی شده دیده شده اند. به مامورین رای گیری و کارمندان دارالانشای دفتر مشترک تنظیم انتخابات هدایت داده شده بود که این کارت ها را مصادره نمایند چون استعمال رنگ پاک ناشدنی اجرائی بود که از رای دهی چند مرتبه ای باید جلوگیری بعمل می آورد.

در چندین گزارش از حوزه جنوب شرق، مامورین رای گیری ملاحظه کردند که مرد ها اکثراً با کارت های ثبت نام رای دهی خانم های فامیل خود به محلات رای گیری می آمدند. بسیاری آنها با وجود توضیح مامورین رای گیری خلاف آن خواست مامورین رای گیری اصرار میکردند که برای شان اجازه داده شوند که اوراق رای این خانم ها را در صندوق بریزند.

گزارشها از ولایات ننگرهار، کاپیسا و کابل درباره رای دهی کسانی بود که عمرشان کمتر از ۱۸ سال بودند. در واقعات بسیار روشن این تخطی، مامورین رای دهی برای آنها حق رای دهی را ندادند. به هر حال بسیاری از افغان ها تاریخ دقیق تولد خود را نمیدانند و یا شاید به مقایسه عمر خود جوانتر معلوم شوند.

کاندیدان و نمایندگان

اگرچه در مورد جابجایی تعداد عظیم کاندیدان و نمایندگان آنها مشکلاتی وجود داشته، اما با آنهم کارکنان انتخابات طرز العمل درستی را اجرا نموده تا دسترسی یکسان به همه میسر گردد.

چندین مرکز رای گیری مخصوصاً در کابل و سایر مناطق شهری از حضور بیش از حد مشاهدین و نمایندگان گزارش داده است. در بعضی جاها تعداد بیش از حد آنها مانع عبور و مرور رای دهندگان در مراکز و محلات رای گیری گردیده است. در بعضی موارد نمایندگان اصول رفتار را نقض نموده اند.

گزارش ها مبنی بر ارباب رای دهندگان، تبلیغ در مراکز رای گیری و تخطی از مواردی که در اصول رفتار برای مشاهدین ذکر یافته است، از سراسر کشور وصول گردیده است، و در جا هایی که چنین مسایل بروز می نمود از پولیس ملی افغانستان تقاضا گردیده تا همکاری نمایند. در حوالی صبح گزارش های از ولایت کابل مبنی بر حضور نمایندگان مرد در محلات رای گیری زنانه وصول گردیده که این امر باعث دلسرد شدن زنان از داخل شدن به محلات رای گیری گردیده است. در ولایت تخار گزارش های وجود داشت که نمایندگان کوشش می نمودند تا رای دهندگان را درنشانی نمودن ورق رای یاری رسانند، در ولایت بغلان نمایندگان نشان های مشخصه اعتبارنامه را که برای سایر افراد صادر گردیده بود، باخود حمل می نمودند. در اواسط روز گزارش های سوء رفتار نمایندگان بسیار زیاد نشر گردید. گزارش ها از ولایت پروان حاکی بر این بود که نمایندگان شماره های ثبت نام رای دهندگان را درج می نمودند، و از ولایت وردک چنین گزارش داده شد که نمایندگان رای دهندگان را در عقب غرفه ها همراهی می نمودند. موارد بیشتر حمل نشان های مشخصه توسط نمایندگان غیر از ولایات کنز و بغلان گزارش داده شده است.

در مورد مبارزات کاندیدان در بیرون محلات رای گیری، از حوزه شرقی، ولایات ارزگان، بلخ و فاریاب گزارش رسیده است. از کابل گزارش بدست آمده است که یک کاندید برای رای دهندگان پول داده است تا برای وی رای بدهند. در ولایات قندهار و هلمند ادعا شده است که یک کاندید با همکاری پولیس رای دهندگان را مورد تهدید قرار داده اند.

روش خشن کارمندان

چندین گزارش در باره کارکنان رای گیری وجود دارد که یا طرز العمل ها را عملی نکرده اند و یا اصول رفتار را بصورت درست تعقیب نکرده اند. در ولایت بامیان کارمندان غرفه های رای دهی را طوری گذاشته بودند که روی آن بطرف اطاق بود و یکی از کارمندان به همراه هر رای دهنده کمک میکرد. همچنین در بامیان گزارشی موجود بود که مدیرمرکز، رای دهندگان را رهنمایی میکرد. گزارش داده شده است که کارمندان در یک محل رای دهی در بدخشان رای دهندگان بیسواد را به قسم غیرمناسب رهنمایی میکردند. در کندهار، یک مرکز رای دهی قفل بود در حالیکه در داخل آن رای داده میشد. به هر حال این واقعات ظاهراً به صورت انفرادی بوده است.

کمیسیون شکایات انتخاباتی

در زمان بسیار نزدیک به روز رای دهی، کمیسیون شکایات انتخابات، به ملاحظه موارد رد صلاحیت کاندیدان پرداختند. آنها یکتعداد فیصله های را در دقایق اخیر را نمودند که بسیار دیر بود که به قسم موثر به رای دهندگان تفهیم شود، بنا بر فیصله های متذکره کاندیدان رد صلاحیت گردیده بودند. در نزدیکی روز رای دهی، تقریباً ۵۸۰۰ کاندید در اوراق رای دهی وجود داشت که از جمله ۶ تن فوت کرده بودند و ۲۸ تن توسط کمیسیون شکایات انتخاباتی رد صلاحیت شده بودند. اوراق رای دهی که به نفع کاندیدان متوفی و رد صلاحیت شده داده شده باشند غیر قابل اعتبار پنداشته شده و حساب نمیشوند. دارالانشای دفتر مشترک تنظیم انتخابات کوشش کرد که رای دهندگان را در باره این کاندیدان در صورت امکان با نصب اسمای آنها در محلات رای دهی و از طریق اعلانات خدمات عامه که تمام این کاندیدان را لست میکردند، مطلع بسازند. هر ولایت یک ضرب الاجل جداگانه داشت که بعد از سپری شدن آن از نظر عملیاتی امکان پذیر نبود که لست در تمام محلات رای دهی نصب شود. اگر این ممکن نبود که لست در تمام محلات رای دهی یک ولایت خاص نصب شود، به یکی آنها هم توزیع نگردید. گزارش ها نشان میدهد که در ولایت هلمند، پروان، زابل، ارزگان، فاریاب و بامیان، این نوع اعلانات نصب نگردیده بود.

به هر حال، اعلانات خدمات عامه تمام کاندیدان را لست نمود که دیگر کاندید شمرده نمیشدند و در هر ولایت اعلان شد (به استثنای یک کاندید که به تاریخ ۲۵ سنبله در ولایت فراه فوت نمود). رادیو وتلوویزیون افغانستان بتاريخ ۲۶ سنبله حد اقل هشت بار اعلان کرد و دوبار در صبح روز ۲۷ سنبله، و دستگاه دسترسی یکسان بتاريخ ۲۶ سنبله آنرا چهار بار اعلان کرد.

روابط رسانه ها

مرکز رسانه ها به تاریخ ۲۳ سنبله گشایش یافت تا نقطه مرکزی را برای نشر نتایج انتخابات مهیا کند و هم برای رسانه ها یک سلسله منابع را تهیه کند تا آنها را در گزارش در باره انتخابات کمک کند. در چهار روز قبل از انتخابات، هر روز کنفرانس مطبوعاتی در این مرکز برگزار گردید که موضوعاتی چون عملیه رنگ کردن که از رای دهی چند مرتبه ای در روز رای گیری جلوگیری خواهد کرد، موضوعات جندر و کوچی ها و عملیه های رای دهی و شمارش را نشر کردند. به روز رای گیری ۴ کنفرانس مطبوعاتی دایر گردید که هر روز با اعلامیه مطبوعاتی همراه بود و دو روز بعد از انتخابات، یک کنفرانس مطبوعاتی دایر گردید و یک اعلامیه مطبوعاتی به نشر رسید. بطور اوسط ۸۰-۱۰۰

خبرنگار داخلی و بین المللی هر روز از مرکز استفاده می‌کردند. علاوه بر آن صفحه انترنیتی دفتر مشترک تنظیم انتخابات www.jemb.org بصورت دوامدار در دوران انتخابات تجدید می‌گردید.

روز اعلامیه های مطبوعاتی، عکس ها و نقل قول ها از رای‌دهندگان افغان در سراسر کشور نشر گردید.

میزان اشتراک رای دهندگان

دارالانشای دفتر مشترک تنظیم انتخابات بعد از ختم رای گیری بساعت 4 عصر در روز انتخابات مصروف جمع آوری گزارشات بوده و این کار در جریان دو روز گذشته ادامه داشت. حین تحریر این گزارش، دو سوم مراکز رای گیری گزارش داده اند. این یک نمونه احصائیوی نبوده، بلکه اطلاعاتی اولیه می‌باشد که از دو سوم مراکز بدست آمده است.

با وصول گزارشات بیشتر، میزان اشتراک کنندگان تغییر مینماید. با تشخیص اینکه ثبت نام چندین مرتبه ای و تقلب در ثبت نام رای دهندگان که برای 12.6 میلیون نفر ثبت نام صورت گرفته است وجود داشت. قابل تذکر است که تعداد اشتراک کنندگان حقیقی احتمالاً از 6 میلیون رای‌دهنده (به اضافه یا منفی 10)، در بعضی حالات بالاتر از 50 فیصد می‌باشد. این ارقام حین وصول معلومات از محل اخذ و شمارش حقیقی در جریان هفته های آینده مورد تایید قرار خواهد گرفت. گرچه امسال میزان اشتراک رای دهندگان نسبت به سال گذشته که تعداد آنها به 7.3 میلیون در کشور میرسید پایین تر می‌باشد. که در نتیجه میزان اشتراک رای دهندگان 67 فیصد بوده است، دارالانشای دفتر مشترک تنظیم انتخابات این ارقام را رضایت بخش میدانند. به نظر میرسد که یکتعداد دلایل سیاسی در مورد این کاهش وجود داشته است، که دفتر مشترک تنظیم انتخابات به این مساله نخواهد پرداخت. اما باید بخاطر داشت که از نگاه تاریخی در دموکراسی های جدید تازه برآمده از جنگ که در مقایسه با سایر دموکراسی های 50-60 ساله یک اندازه ثبات پیدا مینماید، میزان اشتراک رای دهندگان کاهش می یابد. دلیل تخنیکی دیگری در مورد کاهش عبارت از تعداد عظیم کاندیدان در اوراق رای می‌باشد.

میزان اشتراک رای دهندگان با مقایسه با دیگر دموکراسی های پیشرفته درجا های دیگر خوبتر مقایسه می‌گردد: نتایج انتخابات پارلمانی بوسنی هرزه گوینا در سال 1382، 55 فیصد، در کولمبیا 42 فیصد، در هندوستان، 59 فیصد و در سوئیس 42 فیصد بوده است.

همچنان این موضوع را باید مدنظر داشت که موجودیت 5800 کاندید نسبت به انتخابات ساده تر ریاست جمهوری سال گذشته، کاندید برجسته ای را برای انتخاب رای دهندگان ارائه نمیدارد. مهم است تا دو عامل اساسی را بخاطر داشت- افغانستان میدانست که انتخابات در 27 سنبله برگزار گردیده و امکانات کافی جهت مشارکت ملیون ها افغان برای رای دهی میسر بود. در سراسر پروسه شمارش نتایج اولیه در صفحه انترنیتی www.jemb.org به نشر رسیده و الی آخر پروسه شمارش روزانه تجدید می‌گردد.

ملاحظات اختتامیه

انتخابات سال 1384 مرحله حساسی برای افغانستان محسوب می‌گردد. ملیون ها افغان جهت مشارکت در انتخاب نماینده دموکراتیک خویش سهم گرفتند. رای‌دهندگان با مشارکت در رایدهی کمال و وقار خویش را به طور مسالمت آمیز و با متانت ابراز نمودند. این یک اعتبار بزرگی به مردم افغانستان می‌باشد.

در هر ولسوالی افغانستان، رایدهندگان در مورد انتخابات آگاهی حاصل نموده و فرصتی در اختیار داشتند تا آزادی انتخاب خود را اعمال نمایند و رهبران خویش را به شورای ملی و شورا های ولایتی انتخاب نمایند.

قسمیکه در هر انتخابات، بخصوص در جوامع جنگ زده، بی نظمی های وجود دارد که نمی توان از آن چشم پوشی نمود، که این بی نظمی ها باید در انتخابات آینده اصلاح گردد. واضح است که انتخابات توسط تقریباً 220.000 افراد ذیعلاقه ملی و بین المللی نظارت و مشاهده گردید، تا شفافیت و گفتگو باز و آزاد را در پروسه تامین نماید.

در حال حاضر اوراق رای جمع آوری گردیده و در مراکز شمارش آرا در مرکز هر ولایت شمار میگردند. به دلیل مشکلات امنیتی و لوژستیکی اوراق رای ولایت نورستان و کنر در جلال آباد شمار میگردند. به تعداد 34 مرکز شمارش در 32 ولایت ایجاد گردیده است، همچنان جهت شمارش اوراق رای کارمندان اضافی استخدام گردیده و آموزش دیده اند. تخمین میگردد که شمارش اوراق رای ممکن 2 الی 3 هفته را دربر گیرد.